

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پزشکی
پایان نامه جهت دریافت درجه دکتری حرفه ای پزشکی
عنوان:

بررسی یافته های اندوسکوپی و کلونوسکوپی در کودکان زیر ۱۶ سال مراجعه کننده با

خونریزی دستگاه گوارش در بیمارستان بوعلی اردبیل از سال ۱۳۹۷ تا پایان سال ۱۴۰۰

نگارش:

عبدالوحید پوراصغر

اساتید راهنما:

دکتر فرامرز اجری خامسلو

دکتر علی مردی

استاد مشاور:

دکتر عزیز کامران

خرداد ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۰۱۰۵۳

گواهی اصالت پایان نامه

بسمه تعالی

بدین وسیله اعلام می‌نماید که این پایان نامه بر اساس نتایج بررسی‌ها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب بوده و به وسیله خودم انشاء گردیده است و قبلاً به عنوان پایان نامه در سایر مقاطع و دوره‌های تحصیلی ارایه نگردیده است.

بدین وسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تایید اینجانب، استاد راهنما می‌باشد.

تقدیم

به مدافعان و شهدای سلامت که
جای خالی سلامتی را برای من و
هموطنانم پر کردند.

تقدیر و تشکر

با نهایت تشکر از زحمات اساتید گرامی آقایان دکتر « دکتر فرامرز اجری خامسلو و دکتر علی مردی» که بدون راهنمایی‌هایشان انجام این تحقیق مقدور نبود و همچنین سپاس فراوان از استاد محترم آقای دکتر « عزیز کامران» که با نکته‌سنجی دقیق به تکمیل این تحقیق یاری نمودند.

فهرست مندرجات و ضمایم

۱-مقدمه:	۲
۱-۱-مقدمه و بیان مسئله:	۲
۱-۲-اهداف طرح:	۵
۱-۲-۱-هدف کلی طرح:	۵
۱-۲-۲-اهداف اختصاصی طرح:	۵
۳-۱-فرضیات طرح:	۶
۴-۱-تعریف واژه های اختصاصی:	۶
۲-مروری بر متون:	۹
۱-۲-کلیات:	۹
۱-۱-۲-آندوسکوپی دستگاه گوارش:	۹
۲-۱-۲-روش های آندوسکوپی:	۹
۱-۲-۱-۲-آندوسکوپی فوقانی:	۹
۲-۲-۱-۲-کولونوسکوپی:	۱۰
۳-۲-۱-۲-سیگموئیدوسکوپی انعطاف پذیر:	۱۱
۴-۲-۱-۲-آندوسکوپی روده باریک:	۱۱
۵-۲-۱-۲-آندوسکوپی اولتراسوند:	۱۲
۳-۱-۲-زخم پپتیک:	۱۳
۴-۱-۲-واریس ها:	۱۴
۵-۱-۲-ضایعه Dieulafoy:	۱۶
۶-۱-۲-اكتازى‌هاى عروقى:	۱۶

- ۱۷-۱-۲. دیورتیکول‌های کولون..... ۱۷
- ۱۷-۱-۲. انسداد و انسداد کاذب مجرای گوارشی..... ۱۷
- ۱۸-۱-۲. انسداد حاد مری..... ۱۸
- ۱۹-۱-۲. انسداد و انسداد کاذب کولون..... ۱۹
- ۲۰-۲-۲. پیشینه تحقیق:..... ۲۰
- ۲۹-۳-مواد و روش کار:..... ۲۹
- ۲۹-۳-۱. نوع مطالعه:..... ۲۹
- ۲۹-۳-۲. جامعه آماری و روش نمونه گیری:..... ۲۹
- ۲۹-۳-۳. متغیرها:..... ۲۹
- ۳۰-۳-۴. روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری:..... ۳۰
- ۳۱-۳-۵. ملاحظات اخلاقی:..... ۳۱
- ۳۲-۳-۶. متدولوژی مطالعه:..... ۳۲
- ۳۴-۴-یافته ها..... ۳۴
- ۳۴-۴-۱. یافته های توصیفی..... ۳۴
- ۴۱-۴-۲. یافته های تحلیلی..... ۴۱
- ۵۳-۵-بحث:..... ۵۳
- ۵۷-۵-۲-نتیجه گیری کلی:..... ۵۷
- ۵۸-۵-۳-پیشنهادات:..... ۵۸
- ۵۹-۵-۴-ترجمان دانش:..... ۵۹
- ۶۱-منابع:..... ۶۱

فهرست جداول، اشکال و نمودارها

- جدول ۱-۳. جدول متغیرات ۲۹
- جدول ۱-۴. ویژگیهای بیماران مورد بررسی ۳۴
- جدول ۲-۴. اندیکاسیون های بررسی آندوسکوپی در بیماران مورد بررسی ۳۵
- جدول ۳-۴. نواحی درگیری در دستگاه گوارش فوقانی ۳۶
- جدول ۴-۴. نواحی درگیری در دستگاه گوارش فوقانی به تفکیک مصرف NSAID ۳۷
- جدول ۵-۴. نواحی درگیری در دستگاه گوارش تحتانی ۳۸
- جدول ۶-۴. نوع ضایعه مشاهده شده در بررسی آندوسکوپی فوقانی ۳۹
- جدول ۷-۴. نوع ضایعه مشاهده شده در بررسی کلونوسکوپی ۴۰
- جدول ۸-۴. تعیین و مقایسه فراوانی اندیکاسیون های اندوسکوپی فوقانی به تفکیک وضعیت بستری ۴۲
- جدول ۱۱-۴. تعیین و مقایسه فراوانی اندیکاسیون های اندوسکوپی تحتانی به تفکیک وضعیت بستری ۴۵
- هدف ۳ ۴۸
- جدول ۱۴-۴. بررسی فراوانی یافته های آندوسکوپی فوقانی به تفکیک جنسیت ۴۸
- جدول ۱۵-۴. بررسی فراوانی یافته های کلونوسکوپی به تفکیک جنسیت ۴۹
- جدول ۱۶-۴. بررسی فراوانی یافته های آندوسکوپی فوقانی به تفکیک وضعیت بستری ۵۰
- جدول ۱۷-۴. بررسی فراوانی یافته های کلونوسکوپی به تفکیک وضعیت بستری ۵۱

اختصارات:

BUN:	blood urea nitrogen
Cr:	Creatinine
Hct:	hematocrit
Hb:	Hemoglobin
GI:	Gastrointestinal
GIB:	Gastrointestinal bleeding
PICU:	Pediatric intensive care unit
NSAID:	Non-steroidal anti-inflammatory drugs
IBD:	Inflammatory bowel disease
HUS:	Hemolytic uremic syndrome
RUT:	Rapid Urease Test
GERD:	Gastro-oesophageal Reflux Disease

بررسی یافته های اندوسکوپیک و کلونوسکوپیک در کودکان زیر ۱۶ سال مراجعه کننده با خونریزی دستگاه گوارش در بیمارستان بوعلی اردبیل از سال ۱۳۹۷ تا پایان سال ۱۴۰۰

چکیده:

زمینه: یکی از شایع ترین علل مراجعه کودکان به درمانگاهها مسائل گوارشی می باشد که در پاره ای از موارد جهت بررسی دقیق علت آن مطالعات اندوسکوپیک انجام می گیرد. خونریزی گوارشی هرچند در کودکان غیرمعمول است، اما میتواند تهدید کننده حیات باشد.

هدف: طی این مطالعه به بررسی یافته های اندوسکوپیک و کلونوسکوپیک در کودکان زیر ۱۶ سال مراجعه کننده با خونریزی دستگاه گوارش در بیمارستان بوعلی اردبیل از سال ۱۳۹۷ تا پایان سال ۱۴۰۰ پرداخته شد. مواد و روش ها: طی مطالعه مقطعی توصیفی- تحلیلی حاضر کودکان با سن کمتر از ۱۶ سال که با تشخیص خونریزی دستگاه گوارش در بخش اطفال بیمارستان بوعلی شهرستان اردبیل بستری شده و واجد معیارهای ورود مطالعه ما بودند به صورت گذشته نگر مورد بررسی قرار گرفت. چک لیستی شامل اطلاعات دموگرافیک (شامل سن، جنس) و اطلاعات درمانی بیماران از قبیل علت مراجعه، وضعیت همودینامیک، شدت خونریزی، چگونگی آن (ملنا، هماتوژی و خون مخفی)، نتایج آزمایشگاهی (هموگلوبین، هماتوکریت) و یافته های بالینی (درد شکم، تهوع، استفراغ و...) و نتایج آندوسکوپیک و کلونوسکوپیک جمع آوری شد. نهایتاً نتایج با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ویراست ۲۱ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: طی این مطالعه ۷۳ کودک با میانگین سن $3/6 \pm 7/1$ سال مورد بررسی قرار گرفت. ۳۸ مورد (۵۲/۱ درصد) تحت آندوسکوپیک فوقانی و ۳۵ مورد (۴۷/۹ درصد) تحت کلونوسکوپیک قرار گرفته بودند. اغلب بیماران (۷۱/۲ درصد) تحت بستری در بخش جنرال قرار گرفتند. شایع ترین اندیکاسیون ها آندوسکوپیک فوقانی به ترتیب شامل خونریزی گوارشی (۷۶/۳ درصد) و درد راجعه شکم (۶۰/۵ درصد) و شایع ترین محل آناتومیک درگیری ناحیه تحتانی مری بود (۴۴/۷ درصد). شایع ترین اندیکاسیون کلونوسکوپیک درد راجعه شکم (۶۲/۹ درصد) و به دنبال آن اسهال مزمن (۳۷/۱ درصد) بود. اغلب موارد پاتولوژیک نیز در نواحی سیگموئید، رکتوم و آنوس مشاهده شد (۵۲/۸ درصد). فراوان ترین یافته کلونوسکوپیک نیز هایپرپلازی ندولار (۲۵/۷ درصد) و اولسر منفرد (۲۰ درصد) بود. فراوانی یافته های آندوسکوپیک فوقانی و کلونوسکوپیک به تفکیک جنسیت و نوع بستری نیز مورد بررسی قرار گرفت که تنها در دو مورد از یافته های کلونوسکوپیک اختلاف معنادار بین گروه های مورد بررسی یافت شد، به نحوی که فراوانی اولسر منتشره و از بین رفتن الگوی عروقی به طور معناداری در جمعیت مونث بیشتر بوده است (به ترتیب $P = 0/01$ و $P = 0/00$). در کودکان دچار خونریزی گوارشی که سابقه مصرف NSAID داشته اند بیشترین محل درگیری مربوط به معده بوده است ($P 0/03$).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مطالعه حاضر فراوانی بررسی های آندوسکوپیک در کودکان مونث به طور چشمگیری کمتر بوده است. اغلب بیماران نیز نیازی به بستری در بخش ویژه نداشته اند. همچنین با توجه به شایع ترین اندیکاسیون های گزارش شده جهت آندوسکوپیک فوقانی (خونریزی گوارشی فوقانی) و آندوسکوپیک تحتانی (درد شکم)، در نظر داشتن الگوی فراوانی اندیکاسیون انجام بررسی آندوسکوپیک مهم بوده و می تواند جهت مدیریت دقیق تر بیماران آتی کمک کننده باشد. همچنین با توجه به اطلاعات مربوط به شایع ترین محل های آناتومیک وجود ضایعه در مطالعه آندوسکوپیک فوقانی و تحتانی نیز می توان پیش بینی دقیق تری جهت نتایج بررسی های آندوسکوپیک پیش رو در مرکز مربوطه توسط متخصصین محترم صورت گرفته و به انجام درمان های تجربی مورد نیاز پیش از تشخیص دقیق، کمک نماید.

واژگان کلیدی: آندوسکوپیک، کلونوسکوپیک، کودکان، دستگاه گوارش